

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, μετά το πέρας της επίσημης επίσκεψής του στη Δημοκρατία της Τσεχίας, κατά τη διάρκεια φιλικής συζήτησης που είχε με τους Έλληνες δημοσιογράφους στην πρεσβευτική κατοικία, είπε τα εξής:

«Θα ήθελα κατ'αρχάς να πω δυό λόγια για την επίσκεψή μου στην Πράγα: Όσο περνάει ο καιρός, τα επόμενα χρόνια, οι χώρες οι οποίες θα ενταχθούν στην ΕΕ και ειδικότερα οι μικρές χώρες θα έχουν έναν αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των πραγμάτων. Μπορεί να μην έχουν αποφασιστικό ρόλο σε κάποιες βασικές πολιτικές αποφάσεις αυτή τη στιγμή (ιδίως αυτές που πρόκειται να ενταχθούν), το σχήμα όμως που θα δημιουργηθεί θα οδηγήσει στο να διαδραματίζουν ένα ρόλο. Και γι'αυτό πιστεύω πως είναι ανάγκη για την Ελλάδα να έχει μια καλή σχέση με αυτές τις χώρες. Και με την Τσεχία και με την Ουγγαρία και με την Πολωνία και φυσικά με τις χώρες που είναι ήδη μέλη της ΕΕ.

Κατά συνέπεια, η επίσκεψή μου στη Δημοκρατία της Τσεχίας δεν ήταν απλώς μια επίσκεψη φιλοφροσύνης, αλλά αποτελεί – τρόπον τινά – μια προετοιμασία για μιιά κατάσταση που θα διαμορφωθεί σε πέντε-έξι-επτά-οκτώ χρόνια. Και αυτή η προετοιμασία πρέπει να αρχίσει νωρίς. Πρέπει από τώρα να αναπτύσσονται οι σχέσεις.

Γι'αυτό νομίζω πως με τον Πρωθυπουργό της Τσεχίας κ. Τοσόφσκι αποκτήσαμε μια πολύ καλή επαφή και επήλθε, σε πολλά σημεία, μια σύμπτωση απόψεων. Το κύριο θέμα για τους Τσέχους είναι, βέβαια, η ένταξη της χώρας τους στην ΕΕ, εάν θα υπάρξει σύνδεση της δικής τους συμμετοχής με τη συμμετοχή της Κύπρου.

Εγώ τους ανέλυσα ότι το πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου είναι ένα πρόβλημα που δεν έχει καμμία σχέση με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και γι'αυτό θα πρέπει και οι ίδιοι να στραφούν σαφέστα εναντίον οποιασδήποτε προσπάθειας να συνδεθεί το πολιτικό πρόβλημα με τις ανταξιακές διαπραγματεύσεις. Πιστεύω ότι και από τα όσα είπαν και ο κ. Τοσόφσκι και ο Υπουργός Εξωτερικών και ο κ. Χάβελ, αυτό έγινε κατανοητό. Το αποδέχονται και θα έχουμε και σε αυτό το σημείο και από τη δική τους πλευρά μιιά συμπαράσταση. Σε αυτή τη φάση βρισκόμαστε. Σας επαναλαμβάνω ότι οι συνομιλίες που είχα με την πολιτική ηγεσία της Τσεχίας ήταν πολύ καλές. Ποιά εντύπωση έχετε κι εσύ Γιώργο;

Γ. Παπανδρέου: Κύριε Πρόεδρε, εγώ είχα την ευκαιρία να συζητήσω διεξοδικά τα ευρωπαϊκά θέματα με τον Τσέχο συνάδελφό μου. Θα αρχίσουμε στενές επαφές για τη «δημιουργία θεσμών» (Institution Building).

Στη συνέχεια, ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης απάντησε σε ερωτήσεις δημοσιογράφων.

Γ. Δελαστίκ: Κύριε Πρόεδρε, ποιός θα πληρώσει για το κόστος της διεύρυνσης;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Όπως γνωρίζετε, αυτό είναι ένα ανοικτό θέμα. Εμείς υποστηρίζουμε ότι πρέπει να αυξηθούν οι πόροι. Εμείς υποστηρίζουμε ότι δεν πρέπει να μειωθούν οι υπάρχοντες πόροι στα ταμεία. Άλλοι υποστηρίζουν διαφορετική άποψη. Και όπως αντιλαμβάνεστε, θα αρχίσει διαπραγμάτευση.

Γ. Δελαστίκ: Οι Γερμανοί λένε να μην αυξηθούν οι πόροι, γιατί αυτοί πληρώνουν συνήθως. Θα πάρουν πόρους από αυτούς που συνήθως κατευθύνονται προς τις

νότιες χώρες για να τους κατευθύνουν προς Πολωνία, Τσεχία και Ουγγαρία: Πώς το βλέπετε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ, βέβαια, προβλέπω ότι θα προσπαθήσουν προς αυτήν την κατεύθυνση, αλλά δεν θα το επιτύχουν ολοκληρωτικά, όπως το θέλουν. Προβλέπω ότι, μακροπρόθεσμα, θα υπάρξουν κάποιοι πρόσθετοι πόροι για όλη αυτή τη διαδικασία, διότι τους ενδιαφέρει η διαδικασία της διεύρυνσης. Ο καθένας ξεκινά μια διαπραγματευτική θέση, αυτή λένε «όχι», εμείς λέμε «ναι». Κάπου εκεί στη μέση θα τα βρούμε.

Ινώ Αφεντούλη: Με μας, ας πούμε κύριε Πρόεδρε, εξισορροπήθηκε το κόστος, με αυτό που δίνει η Γερμανία με αυτά που αγοράζουμε εμείς από τη Γερμανία, οπότε αυτό, κατά κάποιον τρόπο, εξουδετερώνεται.

Γ. Δελασπίκ: Είμαι σίγουρος κύριε Πρόεδρε ότι γνωρίζετε τη χθεσινή δήλωση Κίνκελ σε σχέση με την Κύπρο. Μετά, δηλαδή, τον συμβιβασμό του Λουξεμβούργου, ο Κίνκελ βγήκε και είπε, ουσιαστικά, τη γαλλική θέση, ότι ναι μεν θα γίνουν οι διαπραγματεύσεις με την Κύπρο, αλλά είναι πολύ δύσκολο διαιρεμένο νησί να ενταχθεί στην ΕΕ ως πλήρες μέλος.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ οφείλω να διαπιστώσω ότι η Γερμανία η οποία ήταν διαιρεμένη είναι μέλος της ΕΕ. Αυτό το έχουμε πει στον κ. Κίνκελ και θα το ξαναπούμε. Άλλωστε και πάνω σε αυτό το θέμα υπάρχει πάντα μια διαπραγμάτευση, μια πίεση. Γι αυτό είμαστε κι εδώ, για να προετοιμάσουμε το έδαφος. Δεν μας προσούν τέτοιες απόψεις, θα τις αντιμετωπίσουμε.

Γ. Ευσταθίου: Κύριε Πρόεδρε, πια είναι η κατάσταση της υγείας του κ. Χάβελ; Πώς τον είδατε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μιά χαρά τον είδα. Από εκεί και πέρα, δεν θα εκδώσω εγώ ιατρικό ανακοινωθέν. Ο κ. Χάβελ ήταν μια χαρά.

Όσον αφορά το κύριο θέμα που φαντάζομαι ότι σας απασχολεί, θα ήθελα να κάνω την εξής παρατήρηση:

Μιά κίνηση όπως αυτή της ένταξης της δραχμής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, με προσαρμογή της ισοτιμίας της, δεν κρίνεται από τις δηλώσεις διαφόρων που νομίζουν ή γνωρίζουν οικονομικά. Κρίνεται από την αγορά, από το πώς αντιδρά η αγορά. Αυτό είναι το κριτήριο. Και από την αντίδραση της αγοράς θα εξαρτηθεί και σε μεγάλο βαθμό η επιτυχία αυτού του εγχειρήματος. Η αντίδραση της αγοράς δεν είναι, βέβαια, μια αντίδραση της πρώτης ή της δεύτερης ημέρας, είναι μια αντίδραση η οποία θα φανεί σε ένα αρκετά εκτεταμένο χρονικό διάστημα. Μπορεί, όμως, κανείς να εκτιμήσει το αποτέλεσμα και από την αρχή για το πώς πάει ένα θέμα. Και η πρώτη ημέρα, όπως γνωρίζετε, έδειξε ότι η αντίδραση της αγοράς ήταν θετική. Υπήρξε αύξηση της ισοτιμίας της δραχμής κατά ένα μικρό ποσοστό, γύρω στο 1,8% αν ενθυμούμαι καλώς. Όπως μου είπε ο κ. Παπαδημόσ, αυξήθηκε η αξία της δραχμής, σημειώθηκε αύξηση στο Χρηματιστήριο κατά ένα ποσοστό γύρω στο 7%, κάτι που δείχνει μια εμπιστοσύνη στην πορεία και υπήρξε ακόμη και μια εισροή συναλλάγματος από το εξωτερικό γύρω στα 500 εκατομμύρια δολάρια, κάτι που επίσης είναι πολύ θετικό. Θα δούμε πια θα είναι η εξέλιξη και σήμερα. Πιστεύω ότι η εξέλιξη θα κινηθεί προς την ίδια περίπτωση κατεύθυνση και τις επόμενες ημέρες και αυτό θα αποδείξει πως η αγορά εκτιμά ότι η κίνηση της ένταξης της δραχμής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών ήταν σωστή. Ότι η κίνηση αυτή ενισχύει τη θέση της ελληνικής οικονομίας, όπως το πιστεύουμε εμείς και ότι τα πράγματα θα πάνε πολύ καλύτερα.

Εμείς πρέπει οπωσδήποτε να συμμετάσχουμε στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ), πριν ξεκινήσει να λειτουργεί πλήρως. Και για να συμμετάσχουμε στην ΟΝΕ πριν λειτουργήσει πλήρως, πρέπει να πετύχουμε ορισμένους στόχους. Οι στόχοι αυτοί σας είναι γνωστοί. Άλλοι είναι. αυτή τη στιγμή, ππό εύκολο να επιτευχθούν, άλλοι είναι ππό δύσκολο και συγκεκριμένα ο πληθωρισμός. Είμαστε, όμως, υποχρεωμένοι να κίνουμε αυτή την προσπάθεια. Η Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προχωρήσει σε όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για να ολοκληρωθεί έγκαιρα αυτή η προσπάθεια. Αυτή η κίνηση που κάναμε, εντάσσεται μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Οι διεθνείς εξελίξεις ήταν, όλο αυτόν τον καιρό, τέτοιες ώστε υπήρχαν κάποιοι κίνδυνοι για μια οικονομία, όπως η ελληνική οικονομία η οποία δεν είναι ισχυρή όπως η γερμανική ή η αμερικανική. Πιστεύουμε ότι με αυτή την κίνηση που κάναμε, θωρακίσαμε ακόμα περισσότερο και ισχυροποιήσαμε - παρ'όλο που ίσως φαίνεται περίεργο - και το νόμισμα.

Θέλω ακόμα να σας πω ότι είχα κι εγώ συνομιλίες (και όχι όπως μερικοί ισχυρίζονται ότι εμείς δραστηριοποιηθήκαμε την τελευταία ημέρα) εδώ και αρκετές εβδομάδες με τις κυβερνήσεις των άλλων κρατών-μελών της ΕΕ. Και είχα ακριβώς συνομιλίες για να μπορέσουμε να κάνουμε αυτή την κίνηση, σύμφωνα με το δικό μας σχέδιο και τη δική μας άποψη.

Στις χώρες της ΕΕ κυριαρχούσε η γνώμη ότι μιά τέτοια κίνηση θα πρέπει να γίνει αργότερα. δηλαδή μετά το Μάιο (στις 2 και 3 Μαΐου). Αντιλαμβάνεσθε, όμως, το τί θα εσήμαινε αυτό, όταν όλες οι αγορές βρίσκονται σε έξαρση και ανησυχία για τις ισοτιμίες των νομισμάτων. Τα ερωτηματικά σε σχέση με την πορεία των πραγμάτων στην Ελλάδα θα ήταν πάρα πολύ μεγάλα.

Εμείς πιστεύαμε - και το πετύχαμε αυτό - ότι θα πρέπει να κινηθούμε το δυνατόν ταχύτερο. Επρόκειτο, λοιπόν, για ένα σχέδιο (και αυτό φαίνεται από τα χαρτιά που υπάρχουν και από τις συζητήσεις που έγιναν), το οποίο είχε μπει εδώ και καιρό μπροστά και το προχωρήσαμε συνειδητά και σύμφωνα με ένα χρονοδιάγραμμα.

Το ότι έγινε η κίνηση το περασμένο Σάββατο (14.3.) μετά από συζητήσεις που διήρκεσαν για πολύ καιρό και αυτό δεν είχε μαθευτεί μέχρι την Παρασκευή (13.3.) το μεσημέρι, πρέπει να πω ότι ήταν, πραγματικά, αξιοσημείωτο. Βεβαίως, την Παρασκευή το μεσημέρι αυτό μαθεύτηκε, όμως θέλω να σκεφτείτε το εξής: Εάν πάρετε τη Νομισματική Επιτροπή η οποία είχε συνεδριάσει και άτυπα πριν (όπου συμμετέχουν δύο εκπρόσωποι από κάθε χώρα και ότι κάθε χώρα χρησιμοποιεί και δύο-τρεις εμπειρογνώμονες για την εξέταση του θέματος), υπολογίστε ότι είναι 14 χώρες επί πέντε άτομα για κάθε χώρα. Θα έλεγα ότι ήδη, εδώ και μιά εβδομάδα ή και περισσότερο, εγνώριζαν την κίνησή μας περίπου 90 άτομα. Το εγνώριζαν και από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών, το εγνώριζαν και από τις Κεντρικές Τράπεζες. Την Πέμπτη (12.3.) το μεσημέρι όταν ξεκίνησε η διαδικασία σύγκλησης της Νομισματικής Επιτροπής, το γεγονός και μόνο της σύγκλησής το πληροφορούνται και όλοι όσοι συνεργάζονται για την υλοποίηση αυτής της διαδικασίας. Δηλαδή από τους αρμόδιους διευθυντές και υπαλλήλους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Νομισματικής Επιτροπής, έως και τους διερμηνείς, κλητήρες κλπ.

Πιστεύω ότι και σε αυτό το σημείο, το στοιχείο της εχεμύθειας, υπήρξε μεγάλη αποτελεσματικότητα.

Σας είπα και πριν ότι η άποψη που διατυπώθηκε από ορισμένους, σύμφωνα με την οποία οδηγηθήκαμε την τελευταία στιγμή να πάρουμε μιά απόφαση, είναι τελείως λανθασμένη. Εμείς κινήσαμε την όλη διαδικασία και την κινήσαμε σύμφωνα με ένα σχέδιο δικό μας, όσον αφορά το χρόνο και τον τρόπο με τον οποίο θα έπρεπε να

γίνει αυτό. Και πετύχαμε σε αυτή τη διαδικασία, παρ'όλη — όπως σας ανέφερα προηγουμένως — την ύπαρξη ενδοιασμών από ορισμένους εταίρους μας, ως προς το χρόνο, γιατί δεν ήθελαν να γίνει τόσο νωρίς μια τέτοια κίνηση και θα προτιμούσαν η δική μας κίνηση να συνδυαστεί με όλες τις άλλες κινήσεις οι οποίες θα υπάρξουν στις αρχές Μαΐου.

Αυτά είχα να σας πω επί του θέματος, ως μια σύντομη πληροφόρηση. Εάν έχετε ερωτήσεις, είμαι στη διάθεσή σας.

Γ. Χαρβαλιάς: Κύριε Πρόεδρε απαντήσατε μερικώς στο ερώτημα, αλλά θα ήθελα να σχολιάσετε, αν θέλετε, το γεγονός ότι δεχθήκατε κάποιες βολές και από τον συμπολιτευόμενο Τύπο και από τον αντιπολιτευόμενο και μάλιστα με πολύ σκληρά επίθετα, σχετικά με αυτό το χειρισμό. Πώς σχολιάζετε αυτού του είδους τα δημοσιεύματα, στα οποία κατηγορείται η Κυβέρνηση ότι έδωσε λαβή με τους χειρισμούς της σε κερδοσκοπούς να θησαυρίσουν;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Νομίζω ότι σας απάντησα. Από εκεί και πέρα, πιστεύω ότι η αντίδραση των Κομμάτων και ορισμένων εντύπων είναι μία αντίδραση καθαρά κομματική και καθορίζεται από πολιτικές σκοπιμότητες. Δεν καθορίζεται από μια γνώση των πραγμάτων. Όλα όσα τα ισχυρίζονται αυτά, δεν έχουν καν εξετάσει πώς σημειώνονται τέτοιες εξελίξεις. Εγώ θέλω να σας υπενθυμίσω ότι όταν η Ιταλία μπήκε την τελευταία φορά στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών, έγινε μία συνεδρίαση στην οποία συμμετέσχε η Ιταλία και δεν απέδωσε η συνεδρίαση, η οποία τελικώς ανεβλήθη και επηκολούθησε νέα συνεδρίαση μετά από μία εβδομάδα. Σκεφθείτε να είχε συμβεί κάτι τέτοιο στη δική μας περίπτωση. Το γεγονός ότι πήγαμε το Σάββατο, έχοντας ξεκαθρίσει όλα τα σημεία με τους άλλους εταίρους, ήταν κάτι το αξιοσημείωτο. Και το ξεκαθάρισμα αυτό έγινε, χωρίς την προπαραμονή να έχει γίνει κάτι αντιληπτό. Υπήρχε γνώση του θέματος την Πέμπτη στην ευρύτερη αγορά; Όχι. Λοιπόν, αυτό δείχνει ότι μέχρι εκείνη τη στιγμή που μπήκαν μπροστά οι τυπικές διαδικασίες, δεν υπήρχε πληροφόρηση σε έναν ευρύτερο κύκλο. Από εκεί και πέρα μετά, βεβαίως, αυτά δεν είναι ελέγξιμα — όπως σας είπα — γιατί ο κύκλος αυτός διευρύνθηκε με πρόσωπα (του για να ακριβολογώ, δεν ξέρω αν ήταν 150, 200, 250, 300) αλλά εν πάση περιπτώσει διευρύνθηκε ο κύκλος τόσο πολύ, ώστε να μην είναι πλέον ελέγξιμος.

Γ. Μπουρδάρας: Από εδώ και πέρα, κύριε Πρόεδρε, ποιο νομίζετε ότι είναι εκείνο το κρίσιμο σημείο από το οποίο θα εξαρτηθεί τελικά η επιτυχία του εγχειρήματος, Σε επίπεδο κυβερνητικής πολιτικής, που θα στρέψετε περισσότερο το ενδιαφέρον σας τώρα;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Υπάρχουν πολλά σημεία από τα οποία θα φανεί η επιτυχία του εγχειρήματος. Ένα σημείο είναι η αύξηση των τιμών, εάν δηλαδή θα υπάρξει σημαντική ή περιορισμένη αύξηση των τιμών. Πιστεύω ότι όλα δείχνουν πως η αύξηση των τιμών θα είναι περιορισμένη και ότι στο τέλος του χρόνου, αν όχι νωρίτερα, θα έχουμε απορροφήσει την όποια επίπτωση.

Ένα άλλο, επίσης, σημαντικό σημείο που συνδέεται με το πρώτο είναι και η εμπιστοσύνη την οποία θα δείξουν οι αγορές στην ελληνική οικονομία. Δηλαδή, εάν το ελληνικό Δημόσιο θα διαθέτει τα ομόλογα, εάν θα πείσουν τα επιτόκια. Και η πτώση των επιτοκίων είναι κάτι ιδιαίτερα κρίσιμο. Θα υπάρξουν εισροές στην ελληνική οικονομία. Πρέπει να σας πω ότι οι ενδείξεις είναι καλές. Και οι ενδείξεις ήταν και πριν από το εγχείρημα καλές —θα μπορούσα να πω και πολύ καλές— και υπήρχε ένας δισταγμός, ακριβώς, διότι ήταν ασαφές αυτό το θέμα ή το σημείο της

ένταξης της Ελλάδας στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ήταν κάτι το οποίο συγκρατούσε ξένους επενδυτές ή επενδυτές γενικά να επενδύσουν στην Ελλάδα. Νομίζω ότι ξεπεράσαμε πιά αιτό το εμπόδιο και αυτό θα φανεί.

Α. Δελατόλας: Κύριε Πρόεδρε, υπήρχε μια εμμονή του οικονομικού επιτελείου, με δημόσιες δηλώσεις, στη στήριξη της πολιτικής της σκληρής δραχμής. Και, μάλιστα, όταν...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μην κουράζεσθε, το θέμα στο οποίο αναφέρεσθε είναι γνωστό. Ο κ. Παπαντωνίου έχει δώσει επανειλημμένα απάντηση σ' αυτό. Δεν μπορείς να μπεις στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών όποτε θέλεις, με όποιο πληθωρισμό θέλεις και με όποιο έλλειμμα θέλεις. Όπως, επίσης, αυτό που λέγεται από ορισμένους στη χώρα μας ότι η συμμετοχή στην ΟΝΕ μπορεί να γίνει με πολιτική διαπραγμάτευση, αυτό είναι τελείως εκτός πραγματικότητας.

Στην ΟΝΕ ισχύουν ορισμένοι κανόνες. Για παράδειγμα, όταν θα υπάρχει ενιαίο νόμισμα (να το πω έτσι απλά) θα μπορείς να δανειστείς από την Ελλάδα με το επιτόκιο που ισχύει στη Γερμανία, στην Ιταλία κ.λπ. Δηλαδή, θα μπορείς να πας σε μια ελληνική ή ξένη Τράπεζα στην Ελλάδα και μέσω αυτής της Τραπέζης να δανειστείς ένα ποσό με το επιτόκιο το οποίο θα ισχύει στον υπόλοιπο χώρο της ΟΝΕ. Εάν, λοιπόν, στην Ελλάδα υπάρχει ένα επιτόκιο πολύ υψηλότερο, κατά 2 ή 3 μονάδες, το αποτέλεσμα θα είναι όλες οι ελληνικές επιχειρήσεις (και αυτό είναι πολύ λογικό, ο καθένας θα το έκανε) να δανείζονται από άλλες Τράπεζες στο εξωτερικό και έτσι θα δημιουργηθεί μια τέτοια ρευστότητα, που θα οδηγήσει τον πληθωρισμό προς τα πάνω. Δεν μπορείς να μπεις στην ΟΝΕ, εάν δεν έχεις εξασφαλίσει (και όσον αφορά το έλλειμμα και όσον αφορά τον πληθωρισμό και όσον αφορά τα επιτόκια, τα οποία είναι συνάρτηση του ελλείμματος και του πληθωρισμού) το ίδιο επίπεδο με όλους τους άλλους. Είναι σαν να τρέχεις σ' έναν αγώνα δρόμου και όλοι οι άλλοι να ξεκινούν υγιείς και εσένα να σε πονάει το πόδι σου ή να είσαι κουτσός. Θα μείνεις πίσω. Κατά συνέπεια, δεν τίθεται θέμα πολιτικής διαπραγμάτευσης ή όχι. Το θέμα είναι ενός τέτοιου οικονομικού επιπέδου, ώστε να μπορείς να παρακολουθήσεις τις κινήσεις και την ταχύτητα των άλλων. Αυτό ισχύει και όσον αφορά την ισοτιμία της δραχμής και όσον αφορά την ισοτιμία με την οποία θα γίνει η ανταλλαγή για το ΕΥΡΩ και για όλα τα οικονομικά στοιχεία.

Για να επανέλθω στο θέμα της ένταξης στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, η ένταξη αυτή προϋποθέτει ένα επίπεδο του πληθωρισμού πολύ χαμηλό. Δεν είχαμε φτάσει μέχρι τώρα σ' αυτό το επίπεδο και είμαστε αρκετά επάνω από το επίπεδο των υπολοίπων. Δεν μπορούσαμε, πριν δύο μήνες, πριν τρεις-τέσσερις μήνες. Οποιος το πιστεύει αυτό κάνει πολύ μεγάλο λάθος, γιατί εάν συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις, θα διαπίστωνε ότι πριν δεν ήταν συζητήσιμο να συμμετάσχει η Ελλάδα. Και άρχισε να είναι συζητήσιμο, αφού οι εταίροι μας είδαν την εξέλιξη του ελλείμματος στο τέλος του χρόνου και την εξέλιξη του πληθωρισμού.

• Η πολιτική της σκληρής δραχμής οδήγησε ακριβώς στην πτώση του πληθωρισμού. Είναι η προσπάθεια που κάναμε να ανέβουμε από το ένα επίπεδο σε ένα άλλο επίπεδο. Μόλις «ανεβήκαμε στο πάνω πάτωμα» μπορέσαμε να κάνουμε την κίνηση, αλλά είμασταν πριν στο «κάτω πάτωμα». Εάν δεν ασκούσαμε την πολιτική της σταθερής δραχμής, δεν θα ρθάναμε ποτέ στον «πάνω όροφο». Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει ανακολουθία ως προς την πολιτική μας, διότι το κεντρικό κριτήριο είναι ο τελικός στόχος.

Ο τελικός στόχος είναι η συμμετοχή στην ΟΝΕ. Εμείς πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τα μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας, για να εξασφαλίσουμε αυτή τη συμμετοχή στην ΟΝΕ. Μπορεί τα μέσα, στη μία ή την άλλη φάση, να διαφέρουν, αλλά κρίνονται αυτά τα μέσα από το πόσο πλησιάζεις το στόχο. Και πιστεύω ότι και με την πολιτική της σκληρής δραχμής, ρίχνοντας τον πληθωρισμό καταφέραμε να βρεθούμε σε ένα επίπεδο που μας επέτρεψε να κάνουμε το επόμενο βήμα, το οποίο είναι η ένταξη στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Γι' αυτό και οι εταίροι μας, μας δέχθηκαν. Θέλω αυτό να το τονίσω με έμφαση. Γιατί στην Ελλάδα επικράτησε η άποψη ότι ξαφνικά, μια ωραία ημέρα, είδαμε ότι υπάρχει κρίση στη δραχμή και είπαμε στους εταίρους μας «βάλτε μας μέσα!» και οι άλλοι μας έβαλαν μέσα! Αυτά –όπως απλαμβάνεσθε- είναι αστεία πράγματα. Για φανταστείτε η Ελλάδα -της οποίας το νόμισμα δεν είχε ποτέ ενταχθεί στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών- να έρχεται με την Κυβέρνησή της, την Παρασκευή στις 12 το μεσημέρι, και να λέει στους εταίρους «βάλτε μας μέσα!» και ξαφνικά όλοι να μαζεύονται και να λένε «μπαινέτε μέσα!», χωρίς να εξετάσουν την κατάσταση της οικονομίας και αναλαμβάνοντας όλα τα «ρίσκα» να εντάξουν μια οικονομία και ένα νόμισμα, που έχουν προβλήματα. Αυτά είναι τελείως παράλογα πράγματα. Δεν μπορούσε να γίνει η ένταξη της δραχμής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, χωρίς μια διαπραγμάτευση, η οποία –όπως σας τόνισα προηγουμένως- διήρκεσε πολύ καιρό και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τις οποίες είχαμε προηγουμένως εξασφαλίσει.

Διεξήχθησαν προσφάτως εκλογές στην Κάτω Σαξονία της Γερμανίας. Όπως γνωρίζετε, στις εκλογές κέρδισαν οι Σοσιαλδημοκράτες. Μετά τις εκλογές αυτές έγινε μια εκτεταμένη συζήτηση στο Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα και δύο ήταν τα θέματα που κυριάρχησαν εκεί και οι κριτικές που έγιναν στον κ. Κολ. Η μια κριτική ήταν ότι ασχολείται μόνο με την Ευρώπη και δεν ασχολείται με τα εσωτερικά και η δεύτερη κριτική ήταν ότι η πολιτική του οδηγεί σε μια εξασθένηση του μάρκου ή ότι το ΕΥΡΩ δεν θα είναι ισχυρό όσο το μάρκο. Γνωρίζετε και τον ενδιασμό ιδιαίτερα των Βαυαρών έναντι των μεσογειακών οικονομιών. Άρα, υπάρχει και ενδοιασμός έναντι της ελληνικής οικονομίας, όχι μόνον έναντι της ιταλικής, κατά μείζονα λόγο έναντι της ελληνικής. Σε μια τέτοια φάση που γινόταν αυτή η συζήτηση στη Γερμανία, η ένταξη της δραχμής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών θα γινόταν δεκτή από τους Γερμανούς, αν οι τελευταίοι δεν είχαν την πεποίθηση ότι θα μπορούσαν να το αποδεχθούν, χωρίς να υποστούν κριτική; Και θα μπορούσαν να το κάνουν με τέτοιες προϋποθέσεις, ώστε να μην μπορούν να το υπερασπιστούν στη δική τους αγορά και στο δικό τους στενό κύκλο των επιχειρηματιών, των χρηματιστών και των επενδυτών; Σας διαβεβαιώνω ότι κανένας δεν μπαίνει σ' αυτές τις διαδικασίες –και αυτό δεν ισχύει μόνο για την Ελλάδα- εάν δεν έχει εξασφαλίσει κάποιες προϋποθέσεις, οι οποίες δίνουν στους άλλους τη βεβαιότητα ότι δεν θα έχουν προβλήματα. Εμείς εξασφαλίσαμε, ακριβώς, τις προϋποθέσεις εκείνες, οι οποίες εξασφάλισαν στους υπολοίπους την αίσθηση ότι στην Ελλάδα τα πράγματα θα πάνε καλά.

Ρ. Καμπουργιάννη: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να σας ρωτήσω ποιό είναι το πολιτικό κόστος, αν και αυτός είναι ένας προβληματισμός...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Υπήρχε στην Ελλάδα μια αναστάτωση, μια φασαρία, μια διαμαρτυρία. Αναφερθήκατε στο πολιτικό κόστος. Για μας, αυτό που μετράει και που

είναι το κύριο και σημαντικό είναι το τί θα έχουμε επιτύχει στο τέλος της τετραετίας. Δηλαδή, εάν θα έχουμε φθάσει ή όχι στο στόχο μας. Εκ του αποτελέσματος, λοιπόν, θα κριθεί το πράγμα.

Πάντως αυτό που θέλω να επισημάνω –και το υπογραμμίζω μετά λόγου γνώσεως– είναι ότι ο ελληνικός λαός αναγνωρίζει τις προσπάθειες της Κυβέρνησης. Γι' αυτό και η Κυβέρνησή μας, αντλώντας δύναμη από την εντολή του ελληνικού λαού, είναι αποφασισμένη να προχωρήσει μπροστά, προκειμένου να κερδίσει το μεγάλο στοίχημα που είναι η συμμετοχή της χώρας μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

Αν κάθε χρόνο, κατά τη διάρκεια της τετραετούς θητείας μας, εξετάζαμε το πολιτικό κόστος για το κάθε θέμα και την κάθε απόφαση που παίρνουμε, θα μέναμε εκεί που είμαστε και δεν θα κάναμε τίποτα. Εμείς ήρθαμε ακριβώς για να κάνουμε κάτι. Γιατί πρέπει η Ελλάδα να είναι μέσα στην ΟΝΕ και να μην μείνει πίσω. Πρέπει να το προσπαθήσουμε. Αυτή είναι η υποχρέωσή μας. Αυτή πρέπει να είναι η υποχρέωση της όποιας Κυβέρνησης. Εάν τώρα η κάθε Κυβέρνηση σκέπτεται μονάχα το τί θα κάνει στις Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές ή στις Ευρωεκλογές ή τί δηλώσεις θα κάνει ο άλφα ή ο βήτα εντός ή εκτός της Βουλής, θα είμαστε σε μόνιμη απραξία. Κατηγορηματικά δεν είμαι αυτής της άποψης.

Ρ. Καμπουριγιάννη: Ωστόσο, θα ήθελα να σας ρωτήσω, ο κόσμος που έχει ήδη πιεστεί και που τώρα θα πιεστεί περισσότερο, σε τί μπορεί να προσβλέπει; Σε πόσο καιρό θα γίνουν ορατά τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Επειδή χρησιμοποιήσατε την έκφραση «ο κόσμος έχει πιεστεί», θα ήθελα και εγώ να ρωτήσω. Πόσο ήταν ο πληθωρισμός πριν τρία-τέσσερα χρόνια; Δεν είναι σήμερα πολύ χαμηλότερος ο πληθωρισμός; Δεν είναι πολύ χαμηλότερα τα επιτόκια; Μέσα στο διάστημα αυτό των τριών-τεσσάρων χρόνων σημειώθηκε αισθητή πρόοδος και η θετική αυτή εξέλιξη θα συνεχιστεί.

Το ερώτημα ενδεχομένως που τίθεται, είναι: Με ποιούς ρυθμούς θα συνεχιστεί αυτή η εξέλιξη; Ίσως ο ρυθμός, για ένα μικρό χρονικό διάστημα, να μην είναι και τόσο ταχύς. Αλλά, το να λέμε ότι δεν υπήρχε βελτίωση, τότε διαψεύδουμε όχι μονάχα τη στατιστική, διαψεύδουμε και την άποψη όλων των άλλων, οι οποίοι παρακολουθούν την ελληνική οικονομία. Η ακρίβεια είναι κάτι που ο μισθωτός το αισθάνεται. Εσείς δεν έχετε διαπιστώσει ότι το θέμα «ακρίβεια», εδώ και δύο χρόνια, δεν είναι πια στην ημερήσια διάταξη; Οτι το θέμα ξανάρθε στην επιφάνεια, μετά την ελληνική κίνηση του Σαββάτου, συμφωνώ. Σας δικταβεραιώ, όμως, ότι μετά από λίγο δεν θα είναι πια στην ημερήσια διάταξη.

Λοιπόν, δεν πρέπει να έχουμε την αίσθηση ότι υπάρχει ένα παγωύρισμα, αλλά πρέπει να έχουμε την αίσθηση ότι υπάρχει μια σταθερή πρόοδος και ότι με αυτό που κάναμε, ίσα-ίσα, ισχυροποιήσαμε τη θέση μας στην πορεία αυτή για την πρόοδο. Και αυτό –πιστέψτε με– θα φανεέ. Τα επιτόκια, για παράδειγμα, έχουν μεγάλη σημασία. Λέμε ότι έχουμε ένα θέμα ανεργίας στη χώρα μας. Το θέμα της ανεργίας αντιμετωπίζεται, βεβαίως, και με τα διάφορα προγράμματα απασχόλησης, αλλά το κύριο όπλο είναι οι επενδύσεις. Αν τα επιτόκια είναι υψηλά 16% -18%, πώς θα γίνουν επενδύσεις; Πρέπει να πέσουν τα επιτόκια. Η πολιτική που ακολουθούμε είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να πέσουν τα επιτόκια. Και θα πέσουν τα επιτόκια. Μπορεί να μην πέσουν αύριο ή μεθαύριο, αλλά θα πέσουν σε ένα μήνα. Διότι μέχρι

τις 2 και 3 Μαΐου, όπου σε όλη την Ευρώπη θα υπάρχει μια αναμονή που δεν συνδέεται με μας, αλλά με την όλη εξέλιξη στο χώρο της Ευρώπης, μπορεί να μη σημειωθούν θεαμαπκές βελτιώσεις, αλλά αμέσως μετά θα αρχίσει μια διαφορετική πορεία.

Μ. Ζαχαρέα: Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει μια άποψη ότι για να πετύχουμε το στόχο του ελλείμματος, θα πρέπει να βρούμε περισσότερα έσοδα ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Γιατί να βρούμε περισσότερα έσοδα;

Μ. Ζαχαρέα: ...και άρα η Κυβέρνηση, αργά ή γρήγορα, θα πρέπει να λάβει νέα μέτρα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οχι.

Μ. Ζαχαρέα: Ωστόσο, θα ήθελα να σας ρωτήσω, κύριε Πρόεδρε, η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο λήψης και νέων μέτρων;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Σας επαναλαμβάνω: Οχι. Το διαβάζω και αυτό που αναφέρετε. Ποιά νέα μέτρα; Δεν χρειάζονται νέα μέτρα. Η πολιτική που εξήγγειλε την Κυριακή (15.3) ο κ. Παπαντωνίου, είναι η πολιτική την οποία είχαμε αποφασίσει. Εκείνο που χρειάζεται μόνον είναι γρήγορη εφαρμογή. Γιατί ο Προϋπολογισμός προβλέπει ότι το έλλειμμα θα πέσει κάτω από 3%.

Μ. Ζαχαρέα: 2,4% του ΑΕΠ.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: 2,4%. Λοιπόν, τί νέα μέτρα; Για να πάμε από το 2,4% στο 2,1%; Κάτω από το 3% πρέπει να είμαστε. Συνεπώς, πρέπει να εφαρμόσουμε τον Προϋπολογισμό. Τι νέα μέτρα χρειάζονται για να εφαρμόσουμε τον Προϋπολογισμό;

Μ. Ζαχαρέα: Ακούστηκε ότι και ο κ. Αλέκος Παπαδόπουλος στο Υπουργικό Συμβούλιο του Σαββάτου (14.3) ζήτησε νέα μέτρα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο κ. Παπαδόπουλος έκανε μια γενική θεώρηση της εξέλιξης για την επόμενη πενταετία-δεκαετία κ.λπ. Δεν ζήτησε ο κ. Παπαδόπουλος νέα μέτρα για τώρα. Δεν χρειάζονται νέα μέτρα. Αυτό που χρειάζεται είναι να δουλέψει, για παράδειγμα, σωστά η Ολυμπιακή και να μην έχει ελλείμματα. Είναι νέα μέτρα αυτά.

Γ. Δελαστίκ: Κύριε Πρόεδρε, σε σχέση με το έλλειμμα: Κατ' αρχάς η πολιτική της σκληρής δραχμής σε συνάρτηση με τα υψηλά επιτόκια -για να διατηρήσουμε το τεχνητά υψηλό επίπεδο της δραχμής, την υψηλή ισοτιμία- οδήγησε σε αύξηση του δημόσιου χρέους, έτσι κι αλλιώς. Δεύτερον, η υποτίμηση κατά 15% αυξάνει, έτσι κι αλλιώς, την εξωτερική συνιστώσα του δημόσιου χρέους.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα σας συνιστούσα να κάνετε μια διεξοδική συζήτηση με τον κ. Χριστοδουλάκη και την Τράπεζα της Ελλάδας. Διότι με τον κ. Χριστοδουλάκη και την Τράπεζα της Ελλάδας συζητήσαμε διεξοδικά το θέμα και μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι και ως προς το δημόσιο χρέος, η επίπτωση θα είναι θετική.

Γ. Δελαστίκ: Είναι μαθηματικά σίγουρο ότι θα είναι αυξημένο.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Το «μαθηματικά σίγουρο» είναι η μια άποψη, γιατί παίζουν ρόλο και τα επιτόκια και πολλά άλλα πράγματα.

Γ. Δελαστίκ: Σύμφωνα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εγώ, όμως, θα ήθελα να σας πω κάτι άλλο: Τι φαντάζεσθε; Πως η Κυβέρνηση βρίσκεται σε ευχάριστη θέση, όταν παίρνει τέτοια μέτρα; Αναφέρομαι στο κέντρο λήψης των αποφάσεων. Όλη αυτή η διαδικασία υλοποιήθηκε με την Τράπεζα της Ελλάδας να διδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο. Και η Τράπεζα της Ελλάδας, με το καθεστώς ευρείας αυτονομίας που απολαμβάνει, έχει μια υπεύθυνη ηγεσία, η οποία λαμβάνει αποφάσεις για τη χώρα, κοιτάζοντας και αυτή από τη δική της σκοπιά τί συμφέρει το νόμισμα και τί εξυπηρετεί τη σταθερότητα.

Σας τα αναφέρω αυτά, για να μη νομίζετε ότι τόσο σε μένα, όσο και στον κ. Παπαντωνίου, ξαφνικά, έτσι κάποια μέρα, μας φάνηκε καλό αυτό. Είναι γεγονός ότι σε όλη αυτή τη διαδικασία, πρωταρχικό ρόλο έπαιξε και η Τράπεζα της Ελλάδας, διότι η ένταξη του εθνικού νομίσματος στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοπομιών, γίνεται, πρώτα απ' όλα, μετά από συνεννοήσεις μεταξύ των Κεντρικών Τραπεζών και σε δεύτερο επίπεδο μεταξύ των Κυβερνήσεων. Λοιπόν, η Τράπεζα της Ελλάδας κάτι ξέρει σε σχέση με τα χρέη, με τις ισοτιμίες των νομισμάτων κ.λπ. Για να το θέλει, να το επιδιώκει και να πιέζει, σημαίνει ότι και αυτή το βλέπει πολύ σωστό.

Γ. Δελαστίκ: Να ρωτήσω, λοιπόν, το πολιτικό μένο: Το 60% για το δημόσιο χρέος, αυτό το κριτήριο καταργήθηκε, επειδή σχεδόν κανένα κράτος από την Ε.Ε. δεν το έπιανε και κατέστη προαιρετικό. Το είπαν «τάση». Εσείς, κύριε Πρόεδρε, έχετε εξασφαλίσει σε πολιτικό επίπεδο ότι για την Ελλάδα, το 2001 ή το 1999, δεν θα ζητήσουν να έχουμε κάτω από 60% δημόσιο χρέος; Εάν, δηλαδή, οι όροι είναι ίδιοι. Αυτό ερωτώ.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα ήθελα να διευκρινίσω το εξής: Εμείς δεν έχουμε εξασφαλίσει, αυτή τη στιγμή, (χρησιμοποιώ τον όρο που είπατε εσείς σε σχέση με τα κριτήρια του Μαστριχτ) από τους άλλους εταίρους καμμία συμφωνία.

Γ. Δελαστίκ: Γιατί;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Διότι δεν είναι του παρόντος. Δεν έχει γίνει καμία συζήτηση ακόμα. Αυτή η συζήτηση θα γίνει στο τέλος του Μαρτίου. Και όσον αφορά την Ελλάδα, μπορεί να γίνει και αργότερα. Θα ήταν πολύ μεγάλο λάθος –ποστεύω και είμαι απόλυτα πεπεισμένος γι αυτό– εάν αρχίσει τώρα μια συζήτηση, όταν βρίσκεσαι ακόμα στο στάδιο της προετοιμασίας. Δίνεις στους άλλους αφορμή, άμα αρχίσουν τέτοιες συζητήσεις, να σε ρωτήσουν κάποια πράγματα, να θέσουν κάποιους όρους, να σου υπενθυμίσουν και κάποια άλλα προβλήματα που έχουν (εθνικά ή μη). Δηλαδή, τους δίνεις ένα περιθώριο, που δεν πρέπει να τους το δώσεις. Όταν εμείς οι ίδιοι ξέρουμε ότι έχουμε ακόμα σημεία που πρέπει να βελτιώσουμε, γιατί να πάμε να αρχίσουμε αυτό που αποκαλείται «πολιτική διαπραγμάτευση» και να τους πούμε «διαβεβαιώστε μας για το 60% κ.λπ.»; Εγώ αν ήμουν στη θέση τους, θα έλεγα «όχι, δεν τα δέχομαι αυτά, θέλω από εσένα αυτό και εκείνο και το άλλο». Επεμένως, δεν πρέπει να διαπραγματεύεσαι, παρά μόνον όταν είσαι σε θέση να αποδείξεις ότι μπορείς να κάνεις κάτι και να έχεις τη δυνατότητα να τους «σπρώξεις» σε μια κατεύθυνση. Λοιπόν, η διαπραγμάτευση, αυτή τη στιγμή, θα οδηγούσε σε μια θέση όρων ή σε μια αδιέξοδη συζήτηση. Εμείς, αυτή τη συζήτηση θα την κάνουμε τον Μάιο υπό ορισμένους όρους.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πάνω σ' αυτό που είπατε, κύριε Πρόεδρε: Σας έχουμε ακούσει πολλές φορές να συζητάτε με τους συναδέλφους σας Πρωθυπουργούς και αυτό που θέτετε, το δέχονται τελικά. Δηλαδή, οι όροι που θα ισχύσουν για την πρώτη ομάδα χωρών να ισχύσουν και για την δεύτερη, επομένως να ισχύσουν οι ίδιοι όροι και για την Ελλάδα.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Υπάρχουν πράγματα τα οποία είναι απτά, επειδή καταγράφονται στα χαρτιά. Υπάρχει, όμως, και ένα κλίμα, υπάρχει και μια διάθεση. Το κλίμα και η διάθεση στην Ε.Ε. είναι πάρα πολύ θετικό. Και το κλίμα και η διάθεση είναι αυτό ακριβώς που λέει ο κ. Παπανδρέου, όσον αφορά και τις δικές μας επιδιώξεις. Οι εταίροι αναγνωρίζουν ότι κάνουμε αυτή την προσπάθεια. Και σε όλες τις Συνόδους Κορυφής και στις συζητήσεις των Συμβουλίων Υπουργών τίθενται διάφορα θέματα, σε σχέση με την Τουρκία και την Κύπρο (τα γνωρίζετε αυτά), αλλά δεν υπήρξε ποτέ κανείς που να είπε ότι «εσείς δεν κάνετε μια προσπάθεια σε σχέση με την Ε.Ε., με την ΟΝΕ και άρα και εκεί πρέπει να βελτιωθείτε». Είναι σαφέστατο ότι μας παραδέχονται, για να χρησιμοποιήσω αυτό τον όρο, που αποδίδει την πραγματικότητα. Είναι

σαφέστατο ότι μας αναγνωρίζουν ως προς αυτό το σημείο. Γι' αυτό, όσον αφορά αυτό που είπε ο κ. Παπανδρέου, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία: «Ό,τι ισχύει για μας, ισχύει και για σας».

Θα σας αναφέρω ότι πριν από μια εβδομάδα πήρα μια επιστολή από τον κ. Μπλερ. Στην επιστολή του ο κ. Μπλερ, επειδή αφορούσε ένα άλλο θέμα που απασχολεί τη Μ. Βρετανία στην Ε.Ε. και τού ανέφερα τις εξελίξεις σε σχέση με την ΟΝΕ, αναφέρει ρητά στην επιστολή του ότι για όλες τις χώρες της Ένωσης θα ισχύουν τα ίδια κριτήρια, που θα ισχύσουν το Μάιο. Εγώ όταν του είχα γράψει σε απάντηση του πρώτου δικού του γράμματος, του ανέφερα ότι πρέπει να υπάρχει ίση μεταχείριση και να μην υπάρχει καμία διαφορά. Και μου απάντησε «είναι αυτονόητο να υπάρχει ίση μεταχείριση και καμιά διαφορά». Και πρέπει να σας πω ότι δεν είναι μόνο ο κ. Μπλερ που έχει αυτή την άποψη. Και άλλοι το έχουν γράψει και το έχουν πει. Σας ευχαριστώ πολύ.